

25 ліття вбивства Алли Торської

Пам'яті Алли Торської

Заходить чорне сонце дня
і трудно серце колобродить.
При узголів'ї привид бродить.
Це сон, ява чи маячня?
Це ти. Це ти. Це справді ти -
пройшла вельможною ходою
і гнівно блиснула бровою.
Не вистояли ми. Прости.
Прости. Не вистояли ми,
малі для власного розп'яття.
Але не спсилай прокляття,
хто за державними дверми.
Свари. Але не спсилай
на нас клятьби, що знов Голгота
осквернена. Але і потай
по нас, по грішних, не ридай.

Василь Стус

Матеріал приготувала Подруга Христина Цебрій-Ріzzo

25 ліття вбивства Алли Горської

Хто була Алла Горська?

Алла Горська належала до групи молодих поетів, письменників, малярів, художників яких називаємо шестидесятниками. Шестидесятники започаткували літературне і національне відродження в 60-их роках, після смерти Сталіна. Алла була молода, хоробра, талановита українська жінка, художник, яка боролася за людські права інтелігенції у 1960-их роках.

Початки молодого життя

Алла Олександрівна Горська народилася 18-го вересня 1929-го року, в зросійщеній родині. Її батько, Олександр Валентинович Горський був директор кіностудії в Ялті, а пізніше в Ленінграді. 1932 року з сім'єю переїжджає до Москви, а в 1933 році до Ленінграду. Наприкінці 1943 року переїхали до Києва.

Чим цікавилася Алла?

Малювати Алла почала рано. 1946 року навчалася у Київській художній школі імені Шевченка, яку закінчила 1948 року зі золотою медаллю. У виборі фаху вагань не було: Горська вступила на живописний факультет Київського художнього інституту. Влітку 1952 року вийшла заміж за студента Віктора Зарецького, мали одного сина. А через два роки закінчивши інститут, працювала за фахом.

Клуб Творчої Молоді

Національне відродження охопило молоде покоління творчої інтелігенції Києва на початку 60-их років. Алла активно включилася в процес. Під

впливом відродження перейшла на українську мову. 1962-ого року включається в творення Клубу Творчої Молоді, до якого приходила творча молодь Києва – автори, письменники, композитори, художники, і якому дала притулок у власній хаті. Цей клуб розігнали 1964-ого року. Брала участь в організації літературно-мистецьких вечорів.

Виявлення похованих розстріляних

1962 року Алла Горська разом з Василем Симоненком виявили таємні поховання жертв розстріляних НКВД на Лук'янівському та Васильківському цвинтарях. Було віднайдені і відкопувані могили десятків тисяч людей, які загинули в часах Сталіна.

Шевченківський вітраж

1964-го року, разом з художниками Людмилою Семикіною, Панасом Заливахою та Галиною Севрук, Алла Горська виготувала Шевченківський вітраж у вестибюлі київського університету.

На вітражі зображувався грізний Шевченко, що однією рукою пригортав покривджену жінку-Україну, а в другій, високо піднятій, тримав книгу. На вітражі стояли слова: „ВОЗВЕЛИЧУ МАЛИХ ОТИХ РАБІВ НІМИХ, Я НА СТОРОЖІ КОЛО НИХ ПОСТАВЛЮ СЛОВО.”

Вітраж був брутально знищений, а Алла і Людмила Семикіна були виключені із Спілки Художників України.

Після виключення зі Спілки, Алла була змушена шукати роботи, і з другими мистцями створила ряд монументально-декоративних речей у Донбасі. Її відновили у членстві мистців.

Починаються арешти

1964 року закрито Клуб Творчої Молоді, а 1965 почалися перші арешти української інтелігенції. Алла Горська подала окрему скаргу прокуророві УРСР.

Підписувала Алла Горська різні протестні заяви: вимогу допустити на політичні процеси, протест проти заборони маляреві Опанасові Заливасі малювати та інші.

Громадянська ділянка Алли

Бувши у „неласці“ все таки Алла не відходила від громадянської діяльності.

1967 -го року їздила до Львова на суд Вячеслава Чорновола і підписала протест проти незаконного характеру суду. 1968-го року підписала протест проти соціалістичної демократії і норм соціалістичної законності. За це її знову виключили зі спілки художників.

У липні 1968-го року, разом із Ліною Костенко, І. Дзюбою, Є. Сверстюком та іншими пише відкритий лист до „Літературної України“ проти наклепницької статті О. Полторацького. У 1969-70-их роках Алла підтримала виступи Валентина Мороза. Викликана на допити 1970-го року, відмовилася давати проти Мороза свідчення. Жалує що не могла бути присутня на суді Мороза, і написала протест до Верховного суду проти вироку.

Вбивство Алли

28-го листопада 1970 року з нез'ясованих обставинах, Алла Горська була забита в будинку свекра, в місті Василькові біля Києва. Різні версії смерті вказують на вбивство з рук кагебістів. Злочин залишається офіційно нерозв'язаний.

Похорон

Похорон мав відбутися 4-го грудня. Поприїзджали люди з інших міст, поприходили кияни. Несподівано похорон відкликали на 7 грудня. У

день похорону її друзі влаштували посмертну виставку її творів. Аллу Горську заборонили ховати на Байковому кладовищі - її поховали на новоствореному цвинтарі, на пустирі за містом, де зібралося приблизно 200 осіб.

До тіла не допустили нікого з рідних чи близьких, відкрити труну не дозволили. Хоч труну дуже швидко перевезли від майстері на цвинтар все ж там зібралися приблизно 150-200 осіб. Офіційний представник Спілки Художників склав коротку промову, і хотів на цьому зупинити виступ, але присутні не допустили до цього.

Кілька прощальних слів сказав учитель О. Сергієнко, зачитав некролог Євген Сверстюк, Василь Стус прочитав вірш присвячений Аллі, та прощальне слово виголосив І. Гель.

Присутніх приятелів Алли позвільнювали з роботи, або надали їм догани. Звільнений з роботи був вчитель О. Сергієнко, а І. Гель одержав на роботі догану.

Смерть Алли Горської

Після похорону хтось став поширювати чутку, що Аллу Горську вбили „націоналісти“. До Львова приїхав заступник прокурора Київської області, викликав на допит І. Гея, бо він пустив чутку, що Аллу вбили за її ідейні переконання. Він справді тільки запитував про неясність обставин і причин смерті Алли Горської.

Сьогодні

Алли Горської роботи та мозаїки прикрашують школи, музеї, ресторани, зроблені спільно з іншими мистцями. Лишилися її картини „Трипять“, „Пором“, „Абетка“, „Хліб“, портрети (Т. Шевченка, А. Петрицького, В. Симоненка та ін.) малюнки (Автопортрет, Мати, Село,) і ряд мозаїчних композицій.

Хліб

Матеріяли:

Алла Горська - <http://memorial.org.ua/education/draw/6/1.htm>

ArtUkraine.com

Спілка Української Молоді Америки, Булава Юнацтва, Збірник Матеріалів для Конкурсу Знання, Слова на Злет Юнацтва 1985 рік, упорядкував друг Ігор Мірчук

Спілка Української Молоді Америки, Крайова Управа, Матеріяли на Конкурс Знання, Слова і роїв - на Злет 1982

У день похорону, у Аллиній майстерні, друзі влаштували посмертну виставку її творів.

Квіти та Фотографії Алли Горської на Похороні у Києві, 7 грудня, 1970

автопортрет Алли Горської 1960

Дума (Т. Шевченко) 1963

„Соняшник”
Портрет Сверстюка
(письменник)

„Вугілля Квітка”, Велика Мозаїка, в адміністративному будинку Краснодон
корпорації, в Україні, намальовала 1968

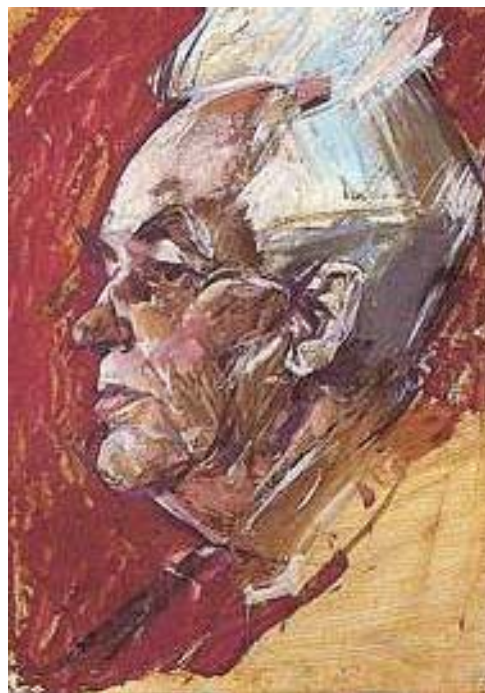
Абетка" Картина, 1962

Алла Горська з чоловіком

Портрет сина, Олексій Зареский

Портрет батька, картина Алли Горської, 1961

„птах жінки“ Велика Мозеїка, ювелірні вироби у Донецькому, на Україні.
виробили Алла Горська, Г. Синится, Віктор Заретський, 1965

Іван Світличний, Два Портрети...
(Іван Світличний був журналіст котрий зазнав репресії від Советів

О. Довженко, портрет намальований 60-их роках
(Довженко працював у кіно)

Мати Україна

Портрет Симоненка 1963

